

Stobnicko_1
Karta wywiadu etnograficznego

Metryczka miejscowości		
Powiat	szamotulski	
Gmina	Obrzycko	OB_ST_001
Miejscowość	Stobnicko	OB_ST_001

Metryczka wywiadu			
Data realizacji	17.08.2013	Miejsce wykonania	Dom informatora
Czas trwania	2 h	Forma i wielkość	Brak informacji
Przeprowadzający	T.P.	Komentarz	Brak nagrania

Metryczka informatorów				
Kod	Płeć (K/M)	Wiek	Funkcja społeczna	Komentarz
OB_ST_001	M	83 l.		Były sołtys, sprawował tę funkcję przez 25 lat.

Informacje etnograficzne	
<i>Tematyka</i>	<i>Pozyskane informacje (ew. cytaty)</i>
I. Toponomastyka i etnonimy	
Nazwy miejscowości (historyczne; zwyczajowe)	Brak informacji.
Nazwy lokalne (przysiółków, części wsi, pól, łąk, pojedynczych gospodarstwa)	Brak informacji.
Nazwy topograficzne (cieków wodnych, stawów, wzniesień, obszarów leśnych, toń wodnych, uroczysk)	Brak informacji.
Nazwy pojedynczych obiektów przyrody żywej i nieożywionej (pojedynczych drzew i głązów narzutowych)	Brak informacji.
Endonimy (nazwy własne grup lokalnych i regionalnych)	Brak informacji.
Egzonimy (nazwy zewnętrzne grup lokalnych i regionalnych)	Brak informacji.
II. Folklor dawny i inne zjawiska kulturowe	
Podania (opowieści) o wydarzeniach lokalnych	Brak informacji.
Tradycyjne obrzędy (także te związane z tradycjami religijnymi) doroczne	
1.	<p>św. Andrzeja (Andrzejki)/św. Katarzyny (Katarzynki)</p> <p>Zabawa w szkole. Czasami robiliśmy też w świetlicy. Wie, że nowa p. sołtys też coś organizowała. Świetlica powstała w byłym sklepie. Wcześniej funkcjonowała w dawnej szkole, dopóki ta nie została zamieniona na dom mieszkalny.</p>

2.	św. Marcina/11 listopada	Imieniny Marcina. Na dzień ten piecze się rogalę z nadzieniem, czasem się kupuje, ale są drogie.
3.	Adwent	Adwent to czas przed Bożym Narodzeniem.
4.	św. Mikołaja (Mikołajki)	W dzień ten obdarowuje się, szczególnie dzieci słodyczami, które wkłada się do butów. Buty muszą być oczywiście czyste.
5.	Wigilia	<p>Wigilię obchodzą razem ze swoimi dziećmi i wnukami. Jak tradycja każe dzielą się opłatkiem, składają sobie życzenia.</p> <p>Na kolację wigilijną przygotowywane są w moim domu 2 zupy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zupa grzybowa z makaronem, a także barszcz z czerwonych buraków z uszkami; - śledź w śmietanie, śledź w occie (marynacie); - karp pieczony; - kapusta kiszona z grzybami; - pierogi z kapustą i grzybami; - „makielki” – małe kluseczki lub drobny makaron ugotowane, z makiem z rodzynkami, na słodko. <p>Ciasta: pierniki, makowiec, sernik.</p> <p>Choinka – żywe drzewko z lasu. Zawsze, jak tylko pamięta tak było. Część ludzi we wsi ma już jednakże choinki sztuczne. Choinka dawniej była ubierana dzień przed wigilią, a czasami nawet w samą wigilię; teraz ludzie ubierają często choinkę znacznie wcześniej. Niezgodnie z tradycją. Wszystko się jakoś zmienia, nawet i zwyczaj ubierania tego żywego drzewka.</p> <p>Informator nie chodzi, ale inni członkowie rodziny chodzili i chodzą na Pasterkę. Należą do parafii w Obrzycku. Prezenty po kolacji zawsze przynosił i przynosi Gwiazdor. Z reguły ktoś przebierał się ze sąsiadów.</p> <p>Dawniej po kolacji wigilijnej chodziły po wsi „Gwiazdory” i śpiewali kolędy. Jeszcze sporadycznie pojawiają się w ostatnim czasie. Zaśpiewali kolędę i składali życzenia. Trzeba było dać im jakiś grosik, albo pierniki czy cukierki. Z reguły bawiły się w to dzieci szkolne.</p>

6.	Pierwsze i Drugie Święto Bożego Narodzenia	Przede wszystkim święta spędza się rodzinnie.
7.	Sylwester/Nowy Rok	Na sylwestra psociono się i wystawiano z zawiasów furtki, bramy oraz wynoszono je gospodarzom w inne miejsca. Teraz we wsi młodzieży coraz mniej i nie ma kto wynosić tych furtek. Informator również się w to angażował. Jeszcze w latach 80. XX wieku organizowano zabawy na Sylwestra, czasem i w karnawale.
8.	Trzech Króli	Święto w kościele i nic poza tym.
9.	Kolędnicy	Nie pamięta, aby kolędnicy chodzili.
10.	MB Gromnicznej	Wie, że na Gromniczną świeciło się dawniej świece, które ludzie zapalali dawniej powszechnie w czasie burzy. Zapalona gromnica miała chronić dom, gospodarstwo od uderzenia pioruna. Informator jednak w to nie wierzy, jak ma się coś stać, to i tak się wydarzy.
11.	Karnawał, tłusty czwartek, koniec karnawału	<p>W karnawale organizowano dawniej zabawy. Teraz też Rada Sołecka stara się zorganizować, 1-2 zabawy w okresie karnawału. Teraz raczej to ma formę dyskotek dla młodzieży. Wyglądają one inaczej niż kiedyś. Potańcówki organizowane są latem 2-3 razy w miesiącu.</p> <p>Kobiety spotykały się dawniej przy „darciu pierza” (lata 60-70. XX wieku), były różne psoty i zabawy. W karnawale pieczono pączki, chruściki (nazywane też faworkami). Śpiewało się podczas tych spotkań piosenki, opowiadało kawały. Jak był to karnawał... takie spotkania kończyły się tańcami.</p> <p>Pączki pieczono obowiązkowo na „Tłusty czwartek”, a także na „ostatki”. Dobrze było ugotować golonki czy bigos. Na „podkociołek” zawsze była zabawa. Bawiono się hucznie do północy, bo od Środy Popielcowej zaczynał się Wielki Post.</p>
12.	Topienie Marzanny	Obecnie zwyczaj funkcjonujący wyłącznie w kontekście

		szkolnym.
13.	Środa Popielcowa	Tego dnia zaczyna się Wielki Post. Ksiądz w kościele posypuje głowy popiołem. Nie je się także potraw mięsnych. Obowiązuje ścisły post podobnie jak w Wielki Piątek. Jemy plynidze, czyli placki ziemniaczane, polewki oraz różnego rodzaju ryby, jakiś serek. Zresztą, nas starych to już post nie obowiązuje.
14.	Śródpoście	Brak informacji.
15.	Niedziela Palmowa	Z palmami (bardzo skromnymi) idzie się do kościoła. Palmy robi się z bazi, kwiatów, zielonych gałązek brzozy, gryczpanu (bukszpanu). Po poświęceniu palmy zabiera się do domu i przechowuje przez cały rok. Potem palmę pali się w piecu, gdyż święconego się nie wyrzuca.
16.	Triduum Paschalne	To są ostatnie trzy dni przed Wielkanocą, od Wielkiego Czwartku do Wielkiej Soboty. Przede wszystkim ma to wymiar kościelny.
17.	Wielkanoc (święcenie koszyczka)/Niedziela Wielkanocna	<p>Ze święconką ludzie jeżdżą do Obrzycka. Do koszyczka wkłada się wszystkiego po trochu; jest szynka, różne kiełbasy, baranek z masła z chorągiewką, kawałek ciasta, mazurek, no i jajka, sól i pieprz, chleb. Jaja malowane w cebuli</p> <p>Śniadanie Wielkanocne rozpoczyna się od dzielenia się jajkiem i święconym oraz składaniem życzeń. Na śniadanie je się jajka, szynkę gotowaną i szynkę wędzoną surową, kiełbasę białą, sałatkę warzywną. Na Wielkanoc zawsze musiały być wędliny czy szynka. Nawet jak było biednie, to na te święta zabijano świnie i przerabiano go. W Niedzielę Wielkanocną nie gotuje się obiadu. Zjada się mięso czy wędliny przygotowane wcześniej.</p> <p>Ciasta: serniki, babka drożdżowa i piaskowa, mazurki; najlepszym ciastem dla informatora jest placek drożdżowy.</p> <p>Dzieciom „Zajac” przynosi słodycze. Robi (-ło) się gniazdka w ogrodzie, na podwórku i wkłada się do nich słodycze.</p>

18.	Poniedziałek Wielkanocny	Nazywa się od zwyczaju oblewania wodą „lanym poniedziałkiem”. W latach 70. XX wieku chodzili tego dnia „z misiem”, czyli prowadzali niedźwiedzia. Podobno w Gaju Małym jeszcze 2 lata temu chodzili.
19.	Zielone Świątki	Brak informacji.
20.	Boże Ciało	W Obrzycku odbywa się procesja na Boże Ciało. Przygotowywane są 4 ołtarze. Do dziś przynosi się zielone, brzozone gałązki z ołtarza i wkłada w warzywnik. Ludzie wierzyli, że przyniesie to dobre plony oraz że nie będzie szkodników. Dziewczynki chodzą sypać kwiatki w czasie procesji.
21.	św. Jana	Brak informacji.
22.	MB Zielnej	Na dzień 15 sierpnia idzie się z warzywami, kwiatami, ziołami (zbieranymi w dużej mierze na łące) do kościoła, aby podziękować Matce Boskiej za zebrane plony, za opiekę i błogosławieństwo. Bo dawniej z reguły do tej pory kończono żniwa (teraz to różnie wygląda).
23.	MB Siewnej	Brak informacji.
24.	Dzień Wszystkich Świętych/Dzień Zaduszny	Zapala się znicze i sprząta groby na Dzień Wszystkich Świętych oraz na Dzień Zaduszny, czyli Zaduszki (2 listopada).
25.	Inne tradycyjne wydarzenia doroczne (cykliczne) istotne dla informatora	Brak informacji.
Tradycyjne obrzędy rodzinne i okolicznościowe		
1.	Narodziny i chrzest	Dawniej kobiety rodziły w domach. Żon informatora też rodziła dzieci w domu. Pomagały kobietom przy porodzie akuszerki – siostry położne. Już w latach 60. XX wieku kobiety rodziły w szpitalu, przeważnie w Szamotułach. Z tego co informator wie, porodówka była również w Otorowie.

		<p>O chodzeniu do wyvodu – nie słyszał. Chrzest odbywał się szybko, gdy dziecko było kilkutygodniowe. Teraz to bywa bardzo różnie. Rodzicami chrzestnymi byli ludzie starsi, dziadkowie, którzy sami (bez rodziców) zanosili dziecko do chrztu, do kościoła. Wszystko to dawniej bywało o wiele skromniejsze. Teraz wybiera się na rodziców chrzestnych ludzi młodych, najczęściej z najbliższej rodziny.</p> <p>Gdy dziecko skończy roczek to ma do wyboru położone przedmioty na stole; książkę, różaniec, pieniążek, kieliszek. Zależnie, jaki przedmiot dziecko wybierze, wróży się co do przyszłości dziecka.</p>
2.	Ślub i wesele	<p>Pamięta, że dawniej istniał zwyczaj swatania, ale informatora to nie dotyczyło. Sam sobie znalazł żonę. Większość osób obecnie sama znajduje sobie partnera; teraz piszą i poznają się często przez internet. Jakiś czas prze weselem odbywały się zaręczyny, no i dalej były tzw. „zmówiny” czyli umawianie się co do wesela pomiędzy rodzicami. Chodzi o szczegóły całej uroczystości.</p> <p>Dawniej wesela były w domu panny młodej. Zanim Uniwersytet w Poznaniu stał się właścicielem pałacu i budynków w Zielonogórze to zarządzał nimi Fundusz Wczasów Pracowniczych, wtedy również tam odbywały się wesela. Skończyło się to jakoś na pocz. lat 90. XX wieku. Informator już nie pamięta dokładnie, kiedy miało to miejsce. Ludzie robili jedzenie w domu a na tańce odbywały się pod namiotem, na dworze. Grała prawdziwa kapela (zespół muzyczny). Teraz to raczej nikt wesela w domu nie robi, wszyscy wesela robią w lokalach (od 20-30 lat), albo i często żyją bez ślubu. Sporo osób ze wsi zamawia te uroczystości w lokalu „Na Skarpie” znajdującym się w Obrzycku (przy drodze w kierunku na Szamotuły).</p> <p>Znany jest zwyczaj tłuczenia przed domem panny młodej szkła,</p>

		<p>butelek, na szczęście, nazywany „polteram”, „pulteram” (różnie ludzie to nazywają). Teraz ma to miejsce tydzień przed weselem, dawniej odbywało się w dzień przed weselem. Przyszli i potrzaskali szkła przed weselem. No i trzeba było poczęstować przybyłych plackiem i wódką. Jak informator się żenił, najpierw był ślub cywilny, a potem ślub kościelny. Czasem rano był ślub w urzędzie, a po południu w kościele. Teraz ślub zawarty w kościele jest też ważny wobec prawa państwowego. A wielu, jak już informator wspominał żyje bez ślubu ... „na tak zwaną kocią łapę”</p> <p>Młodych przybyłych z kościoła wita się chlebem i solą. Wracających z kościoła zatrzymuje się bramami po drodze, aby dalej przejechać, młodzi muszą wykupić się wódką (jak dorośli zatrzymywali), albo pieniążkami (jak dzieci). Jak wracano dawniej bryczkami z kościoła, byli zatrzymywani w kilku miejscach. Teraz jak jadą samochodami, to jest skromniejsze.</p> <p>Po ślubie młoda para jechała do fotografa, aby wykonać zdjęcie pamiątkowe. Teraz to są specjalne sesje fotograficzne, filmowana jest cała ceremonia.</p> <p>Oczepiny panny młodej odbywały się o godz. 24.00, są też podziękowania dla rodziców. Dnia następnego były poprawiny, czasami teraz też tak jest. Do tańca przygrywała dawniej kapela – zespół muzyczny. Grali na akordeonie, skrzypcach, trąbce, perkusji. Czasem na wesela przychodziły „dziady”, czyli przebrani za „babę i „dziada”. No i trzeba było ich ugościć.</p>
3.	Śmierć i pogrzeb	<p>Jeszcze ze 30 lat temu, w latach 80. XX wieku ciało zmarłego przechowywano, z reguły przez 3 dni, do czasu pogrzebu w domu. Każdego wieczoru, przed pogrzebem zbierano się w domu, by odmawiać różaniec za duszę zmarłego mieszkańca wsi. Teraz przy kościele w Obrzycku jest kaplica przedpogrzebowa. Obecnie mieszkańcy zbierają się w domu</p>

		zmarłego i odmawiają za jego duszę różaniec. Modlitwa ta jest również odmawiana przed samym pogrzebem. Zmarłego z domu wynoszono nogami do przodu. Wcześniej rodzina żegnała się ze zmarłym. Ksiądz czekał na kondukt, blisko granicy parafii, trumna wieziona była konnym karawanem. Obecnie ciała zmarłych do czasu pogrzebu przechowywane są także w kostnicach przyszpitalnych.
4.	Inne zjawiska	Brak informacji.
	Zespoły i tradycje folklorystyczne, śpiewacze, muzyczne, w tym: przeglądy i festiwale oraz twórcy słowa	Brak informacji.
	Tradycje kulinarne, w tym: produkt regionalny i lokalny, potrawy świąteczne, przepisy	<p>W moim domu rodzinnym i tak jest do tej pory, że pieczemy placki ziemniaczane, czyli plynidze, jemy gzika i pyry w mundurkach (często), czerninę z kaczki (jak się uda kupić kaczkę, bo teraz coraz mniej ludzi je chowa).</p> <ul style="list-style-type: none"> - kawa zbożowa; - maślanka. - patrz także potrawy świąteczne.
III. Tradycje rękodzielnicze		
	Tradycje wytwórczości rękodzielniczej, sztuki ludowej oraz artystów nieprofesjonalnych	Brak informacji.
IV. Przejawy religijności tradycyjnej		
1.	Kapliczki i krzyże w miejscowości (okoliczności powstania, rok fundacji, fundatorzy)	Nie ma we wsi krzyża ani kapliczki. W Zielonejgórze jest na początku wsi, jak się wjeżdża od Stobnicka.
2.	Miejsca cudowne	Brak informacji.

	(święte drzewa, gaje, źródelka)	
3.	Święte figury, obrazy, rzeźby	Brak informacji.
4.	Miejsca kultu religijnego	Ludzie jeżdżą indywidualnie do Częstochowy. Są też organizowane pielgrzymki przez parafię do Lichenia, Częstochowy. Informator się tym specjalnie nie interesuje.
5.	Lokalne tradycje pielgrzymowania	Brak informacji.
6.	Lokalne odpusty	W Otorowie Jest obraz Matki Bożej – odpust 15 sierpnia. Odpust w Biezdrowie – 14 września. W Obrzycku – w św. patronów – Piotra i Pawła.

V. Lokalne uroczystości i obchody świeckie

1.	Dożynki	Z reguły odbywają się na początku września. We wsi dożynek nigdy się nie organizowało, bo i wieś za mała. Od jakiegoś czasu odbywają się dożynki gminno-parafialne w Obrzycku. W ubiegłym roku, były w Szamotułach dożynki powiatowe. Najpierw odprawiana jest dziękczynna Msza Św. Wybierany jest starosta i staroscina dożynek, z reguły z tych najlepszych gospodarzy. Każda wieś przygotowuje odrębne wieńce dożynkowe i piecze swój chleb. Dawniej to ludzie piekli chleb w domu, teraz to raczej zamawiają w piekarni. W organizację dożynek włączają się władze Gminy, Kółko Rolnicze, Koła Gospodyń, szkoły, zespoły artystyczne. Zawsze jest korowód wieńców, maszyn rolniczych, zwierząt, itp. Różne występy artystyczne, konkursy, jedzenie, kielbasy, bigos, itd., a na zakończenie jest zabawa. Na dożynkach zawsze było wesoło, jak tylko sięga pamięcią
2.	Dni gminy/wsi	Brak informacji.
3.	Lokalne festyny	Dni Obrzycka – przełom VI/VII – różne imprezy odbywają się od piątku do niedzieli.

		W Obrzycku, w szkole obchodzony jest Dzień Dziecka, Dzień Matki i Dzień Ojca, a także Dzień Babci I Dziadka. Organizują te uroczystości Rada Sołecka i Rada Rodziców.
4.	Inne (np. organizowane przez szkoły, KGW, Domy Ludowe, Ośrodki Kultury)	Brak informacji.